

i sine oplysninger fulgte Munoz og dennes medbroder Geromino de Mendieta, benyttede i 1587 den vending, at broder Jakob stammede fra det danske kongehus. Det godtgøres i bogen, at broder Jakob også havde været provincialminister for ordensprovinsen Dacia, således som allerede Diego Munoz oplyste.

Iagttagelsen af, at Jakob den Danske ifølge den mexicanske tradition var af dansk kongeslægt, udgør ifølge Nybo Rasmussen den søgte bekræftelse af Herman Hamelmanns notits om kong Hans' og dronning Christines søn Jakob. Kombinationen af de to ulige traditioner er dristig og må mildt sagt betegnes som metodisk problematisk. Trods godtgørelsen af, at broder Jakob 1539 i Mecklenburg førend afrejsen til den nye verden benævnte sig »Jacobus Gottorpius«, og en gennemgang af mulige politiske, religiøse og arveretslige hensyn, som kan have forledt en broder af Christian II til at kalde sig »den gottorpske«, er det ikke overbevisende godtgjort, at provincialministeren Jakob, som blev en berømt pioner i Mexico, virkelig har været en søn af kong Hans.

Bogens konstatering af, at Jakob den Gottorpske og broder Jakob den Danske i Mexico er identiske er derimod vigtig og hører blandt de blivende og sikrest dokumenterede nyvindinger. Indicier synes tillige at pege i retning af, at Uddrivelseskrønikens Jacobus Johannis kan være den samme person. At der er tale om en søn af kong Hans, hvis eksistens alle i datiden fortav, kan anmelderen derimod ikke tiltræde. Kilder som for eksempel Dronning Christines Hofholdningsregnskaber omtaler ikke en sådan søn, og at alle øvrige bevarede kilder er tavse, taler snarere imod bogens konklusion, at Jakob den Danske »blev født som den tredje søn i ægteskabet mellem kong Hans og

dronning Christine efter Christian II's, men før Elisabeths fødsel, dvs. 1482-84.« Bogen rejser en række interessante spørgsmål, også i relation til Christian II's bestræbelser på at sikre sig Sverige, men hypotesen om en ukendt legitim kongesøn af kong Hans må unægtelig betegnes som problematisk.

Jens E. Olesen

Charlotta Dorothea Biehl: *Mit ubetydelige levnets løb*. Udgivet efter originalmanuskript med indledning, kommentar m.m. af Marianne Alenius. (Museum Tusulanums forlag, 1986). 219 s., 170,80 kr.

I det jyske dukkede der for et par år siden op en vis interesse for Charlotta Dorothea Biehl. Årsagen var, at »Byens teater«, »Svalegangen« i Århus, med succes spillede hendes komedie »Den listige optrækkerske« fra 1765 i gendigtning ved Leif Petersen. Det var næppe mange almindelige teatergængere, der var klar over, at der i 1700-tallets Danmark 1731-88, næsten samtidig med Holberg, havde levet en digter/k, der oven i købet skrev komedier – hvoraf i al fald én (og nok også den eneste) kunne spilles den dag i dag. Men det blev der givet god besked om i teaterprogrammet, i øvrigt af nærværende bogs udgiver. »Lavene«, dvs. historikere og litteraturforskere, har dog kendt frøken Biehl ganske godt, som det fremgår af de ca. 40 titler i den bibliografi, hvormed Marianne Alenius slutter sin bog.

Og hun har absolut været interessen værd – komedieforfatter, som nævnt, brevskriver, skandalekronikør, historiker og oversætter, hvoraf den af »Don Quijote« blev stående i mange år. Hun var selvlært og havde skaffet sig kundskaber, heriblandt flere fremmede og fjerne sprog som fransk, italiensk og

spansk, under de vanskeligste forhold. Kendt er hendes kamp med faren for som barn og ung overhovedet at få lov til at læse – ja, egentlig fik hun ikke lov, men snød sig til det, og først sent anerkendte faren så nogenlunde, men også kun det, hendes evner og særprægede begavelse.

Selvbiografien, der i den foreliggende form – som et brev til hendes nære ven hofmarskal Johan Bülow – synes skrevet 1786-87, blev udgivet første gang af Louis Bobè i 1909. Meget andet fra hendes forfatterskab er udgivet i 1800-tallet og i dette århundrede; men noget ligger endnu i håndskrift. Marianne Alenius placerer i sin lange indledning velskrevet og medlevet Charlotta Dorothea Biehl i sin tid som forfatter, oversætter, debattør – og som kvinde, og hendes behandling af erindringerne er forbilledlig – måske i virkeligheden *for* forbilledlig, hvis noget kan være det: Manuskriptet præsenteres i udseende og udstyr, papiret bestemmes (det er hollandsk, fra Jan Hovig og Zoon i Zaandijk!), skriften diskuteres og ortografien, og i selve teksten anføres de originale sidetal med linieangivelser. Efter teksten følger tekstkritiske noter med bl.a. læseovervejelser og rettelser til Bobè og endelig en kommentar, der siger sparto til, hvad man ellers plejer at se. Gamle ord oversættes: Bekom = fik, vist = sikkert, tiilig = tidligt, Perryk = paryk, karrig = nærig osv. – der er mange. S. 15/lin. 45 står der »Daare Kiste Stræger«, der giver anledning til en lille dårekistens historie; men værre er s. 16/lin. 46 »gjorde Convoluten« – her har noten på nær få linier hele to sider om tidens konvolutfolderier, der føres helt op til H. C. Andersen og Robert Schumann. Eksemplerne er ikke de eneste, men nok de mest afsindige – eller pænerne: specielle, og så må det da retfærdigvis indrømmes, at noterne oplyser

mangt og meget, der er nødvendigt. Efter noterne følger en ikonografi, der både er skarpsindig og spændende – og et navnerregister.

Kan Marianne Alenius' Biehls behandling ved en overfladisk gennemlæsning virke irriterende i al sin fuldkommenhed, vinder den til gengæld ved nærmere bekendtskab. Det er en morsom bog.

Finn H. Lauridsen

Rødovre Kirkebog 1682-1814. Ved Bertha og Jørgen Møller-Holst. (Samfundet for dansk genealogi og Personalthistorie, 1986). 304 s., 95,00 kr. (medlemmer 80,00 kr.).

Under arbejdet med at udrede komplicerede familie- og slægthistoriske forhold i Rødovre opstod den tanke at gøre indsatsen nyttig også for andre end de umiddelbart interesserede. Resultatet af denne indsats foreligger nu i form af denne afskrift af Rødovres kirkebog i perioden fra dens oprettelse i 1682 til 1814. Kirkebogen for Rødovre Sogn – som siden 1671 var anneks til Brønshøj – ligner vel hovedparten af landets kirkebøger, både med hensyn til stedvis ulæselighed og derved, at der *ikke* findes egentlige levnedskildringer som i et par af de øvrige udgivne kirkebøger.

Der er tale om et stort og nyttigt arbejde, som utvivlsomt vil kunne bruges af såvel slægtsforskere med interesse i de gamle rødovreslægter som andre, der mere generelt er interesseret i familie- og socialhistoriske forhold og udviklinger i et landsbysamfund af Rødovres type.

Udgiverne har forsynet bogen med et personregister, ordnet efter fornavn, således at det er nemt og sikkert at finde tilbage til de indførsler, der er om de(n) pågældende.

Imidlertid nævnes det i indledningen,